

Kultur- og kirkedepartementet,
Postboks 8030 Dep.,
0030 Oslo.

Postmottak@kkd.dep.no

Oslo, 28.08.2008

Deres ref.: 2006/05048 KU/KU1 DAN:sko

Løken-utvalget – høringssvar fra Norske Billedkunstnere

Garantiinntekt og arbeidsstipend

Løken-utvalget foreslår at garantiinntektsordningen fases ut og erstattes av arbeidsstipend. Løken-utvalget har i sin argumentasjon ensidig lagt vekt på svakheter ved garantiinntektsordningen.

De mener ordningen

- a) er urettferdig fordi den når ut til et fåtall kunstnere
- b) er vanskelig å planlegge for den enkelte kunstner
- c) er en fattigdomsfelle
- d) krever kompliserte beregninger som gjør det tungvint å administrere og kontrollere for Statens kunstnerstipend

At garantiinntektsordningen når for få kunstnere, er ikke et argument mot ordningen, snarere et argument for at flere bør få nytte godt av en slik ordning.

Å snakke om fattigdomsfelle om en ordning som nettopp har gjort det mulig for mange kunstnere fullt og helt å kunne konsentrere seg om sin kunstneriske virksomhet, nettopp fordi ordningen gir dem en viss økonomisk trygghet, er etter vår oppfatning direkte misvisende.

Garantiinntekt og arbeidsstipend har siden 1977 vært de to viktigste virkemidlene i statens stipendpolitikk.

Arbeidsstipend har gitt kunstnere mulighet til å prøve ut sitt talent og stimulerer til nyskaping.

Garantiinntekten har gitt yrkesaktive kunstnere som gjennom en årrekke har vist ypperste kvalitet et økonomisk sikkerhetsnett og dermed stor kunstnerisk frihet.

Løken-utvalget har satt to gode ordninger opp mot hverandre. Etter NBKs mening bør begge ordninger utvikles videre, i tråd med den kunstnerpolitikken som nå er fulgt i mange år.

Det er blitt hevdet at garantiinntektsordningen har gjort det vanskelig for den enkelte mottaker å planlegge sin økonomi fra år til annet – og at avkortningsreglene krever uforholdsmessig mye administrativt arbeid fra Statens kunstnerstipend.

NBK ser gjerne at avkortningsregelen fjernes og at det heller innføres en maksimal inntektsgrense slik Statens kunstnerstipend foreslår, dermed vil også mange av Løken-utvalgets innvendinger mot garantiinntektsordningen falle bort.

Fordeling av statlige stipend

Løken-utvalget foreslår at staten skal foreta innstilling og tildeling av statlige stipend gjennom **egne statlige stipendkomiteer** dvs. ikke lenger bruke kunstnerorganisasjonenes stipendkomiteer i innstillingsarbeidet.

Norske Billedkunstneres stipendkomité mottok i 2008 stipendsøknader fra 1790 kunstnere, av disse fikk 421 stipend. 309 av disse stipend ble gitt fra Billedkunstnernes Vederlagsfond (hovedsakelig midler fra det statlige visningsvederlaget) og Bildende Kunstners Hjelpefond (5%-avgift) samt diverse legater. Denne andelen utgjør 73 % av totale stipendmidler som deles ut.

Dersom det opprettes en egen statlig stipendkomité vil dette medføre at billedkunstnere heretter må søke om stipend i to hovedinstanser: En komité for statlige stipend, og NBKs stipendkomité for andre stipend. Dette vil ikke bare bety merarbeid for den enkelte søker, men også bety dobbelt sekretariatsarbeid m.h.t. registrering, søknadsbehandling m.m – med de merkostnader dette innebærer.

Behandling av alle stipendsøknadene i én billedkunstnerkomité som i dag har gitt oversikt og mulighet til fordeling vil bli vanskeliggjort dersom de samme søkerne skal vurderes av to ulike komiteer. Løken-utvalget sier ikke noe om behovet for en koordinering mellom statlige stipend og stipend fra vederlagsfondene, heller ikke noe om hvordan dette ev. bør gjøres.

De kollektive vederlagsmidlene - som hovedsakelig går til kunstnerstipend – har lenge vært en viktig og integrert del av statens kunstnerpolitikk. Uten at det tas hensyn til denne realitet er NBK redd for at Løken-utvalgets forslag vil medføre betydelige merkostnader og økt byråkrati – altså det motsatte av hva som var kulturministerens hensikt med utvalgets arbeid.

Løken-utvalget foreslår at statens stipendkomiteer bør arbeide mer tverrfaglig enn dagens komiteer og foreslår bl.a. **en felles komité for billedkunstnere, kunsthåndverkere og kunstneriske fotografer.**

I de senere år har det ganske riktig vært en tendens til at flere kunstnere går over tradisjonelle faggrenser, det legges mer vekt på uttrykk og innhold enn teknikk i det kunstneriske arbeid. Men fremdeles er det vesentlige skiller mellom fagene som stipendkomiteene tar utgangspunkt i. En stipendkomité for kunsthåndverk må for eksempel ta større hensyn til bruk og teknikk enn en stipendkomité for billedkunst.

Et eget argument mot sammenslåing til en stor stipendkomité på det visuelle området er at det er i disse kunstnergruppene det finnes størst antall søkere, til sammen utgjorde søkere på disse over 50 % av alle stipendsøkere på statens stipend i 2007.

Om Norsk kulturråd

NBK ser gjerne, som Løken-utvalget, et klarere skille mellom forvaltningsfunksjonen og den autonome funksjonen i Norsk kulturråd.

NBK støtter Løken-utvalgets ønske om at Norsk kulturråd bør bli et mer fleksibelt organ, og ser forslaget om færre medlemmer som et skritt i riktig retning. Det er en forutsetning at medlemmene i et redusert råd representerer de sentrale kunstneriske fagområdene rådet arbeider med.

Løken-utvalget foreslår en sammenslåing av flere prosjektstøtteordninger – også på billedkunstrområdet. NBK tror også det for søkerne er mer lettere å orientere seg med en felles pott for prosjektsøknader.

NBK ser det som positivt at Løken-utvalget understreker at kunstnerorganisasjonene bør ha forslagsrett på fagutvalgsmedlemmer – en rett som organisasjonene verken formelt eller reelt har i dag.

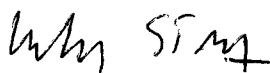
Mer systematisk kunnskapsinnhenting

Løken-utvalget mener det bør innføres mer systematisk og kontinuerlig kunnskapsinnhenting om bl.a. hvordan det er å være kunstner i Norge, herunder hvordan gjeldende tilskuddsordninger er tilpasset kunstnernes arbeidsvilkår.

Utvalget foreslår at en slik funksjon ligger under Norsk kulturråd.

NBK støtter utvalgets ønske om slik kunnskapsinnhenting, og mener det er naturlig at Statens kunstnerstipend får et selvstendig ansvar for fortløpende å følge opp kunstnerpolitikken med evalueringer og undersøkelser.

Norske Billedkunstnere

Ingeborg Stana
Styreleder